

**Liturgie voor de viering van woensdag 25 december 2019;
Eerste Kerstdag**

Plaats : Ontmoetingskerk
Aanvangstijd : 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

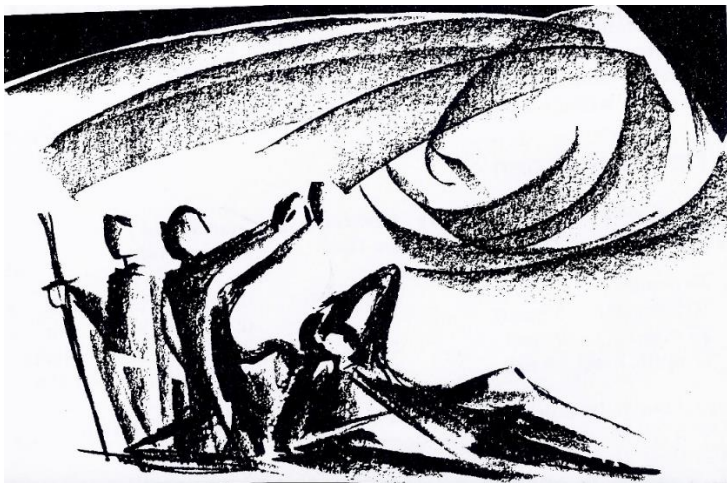
Organist: Marjan Klein-Spijker

Lector: Menso Bosma

KinderKerstkoor: o.l.v. Caroline Lange en Annemarijn van der Linden

Vocaal kwartet Ontmoetingskerk: Menso Bosma, Eugène Broekman, Marieke ter Horst en Leontien Kurpershoek

Kindernevendienst: Groep 1-8

Thema: Geef licht!

**Protestantse
Kerk**

Protestantse gemeente te IJsselstein

De paaskaars brandt

Ruimte voor ontmoeting in de hal en de kerkzaal

WE ZINGEN VOORAF

We zingen: Lied 444:1, 3 en 4

Het kinderkoor zingt: *'Ga je mee op zoek'*

We worden stil

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

De voorganger heet allen welkom:

Goede morgen!

Vandaag vieren we dat Jezus is geboren.

Hij brengt licht in ons bestaan –

als een ster, als een zon in de nacht.

'Geef licht!' is het thema van deze dienst.

Als een vraag aan God: Geef ons licht, Here God!

Als een opdracht aan ons allen: Geef licht in de wereld om je heen!

Bloemschikking:

De kroon op al deze kransen is de bol in top. De tijd van wachten wordt afgerond met een bol vol licht en bloemen. Wit als kleur van zuiverheid, licht omdat léven veel licht nodig heeft. In de kersttijd wachten we op het licht dat komt. De lichtjes zijn de sterren. Kerst zegt dat het Woord levend wordt. Woord, licht en leven zijn de drie steunpunten waarop ons geloof kan rusten. Lucas bemoedigt ons met het licht en dat zien we terug in de versiering van de bol met groen, lichtjes en geurende bloemen.

Laten we ons toewijden in stilte en spel.

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

We zingen het intochtslied: Psalm 67:1

Groet

Bemoediging

We gaan weer zitten

Bij het aansteken van de Kerstkaars:

Het kerstfeest is begonnen,
feest van licht en leven.
De grote kaars geeft ons licht,
een licht om te krijgen en door te geven.

Het kinderkoor zingt: *'Dag ster'*

Gebed, besloten met zingen: Lied 463:1, 3, 6, 7 en 8

*Heer,
er is een licht opgegaan in de nacht,
Jezus is geboren.
De zon is gaan schijnen voor iedereen.
Er is een nieuwe dag gekomen.*

Maar:

*Waar kunnen we terecht, God, als de nacht valt?
Help ons te zoeken op plaatsen die er niet toe doen.
Herinner ons eraan dat U onze postcodes niet kent,
onze stereotypes niet interessant vindt,
maar het hart aanziet,
de plaats zoekt waar schapen veilig kunnen weiden.*

*Waar kunnen we terecht, God, als de nacht valt?
Schud ons wakker, dat we de mens zien die U ons geeft,
die de weg wijst die ons verder helpt.
Herinner ons eraan dat in deze wereld
het recht van de liefde wint,
en dat we redding vinden als we schuilen aan uw hart.*

*Waar kunnen we terecht, God, als de nacht valt?
Breng ons op de been,*

*als mensen die op weg gaan, bij Betlehem vandaan
naar de plaats waar we thuishoren,
waar we kunnen leven,
sprekend kinderen van U.*

(RB)

Zo bidden en zingen we samen: ...

...

Een enkel woord

We zingen (loflied): 'Gloria' uit Taizé. We zingen het in canon met vier partijen: ieder blok telt mee. We zingen het één keer samen en dan twee keer in canon

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord:

*God, u bent anders
dan al die lichten
waarmee wij ons omringen.
U bent het licht in onze ogen,
de bron waaruit wij leven,
het licht dat ons omstraalt
als het leven donker is.
U maakt van ons, gewone stervelingen,
mensen die uw licht laten stralen,
mensen met oog voor het gewone
dat heel bijzonder is.
Dan wordt een kind een koning
met een stal als paleis.
Dan vieren wij als engelen en herders
en met alle vaders en moeders
de geboorte van een kind,
mensenzoon, Jezus Messias.
Wees bij ons met uw licht –
in de kerk, bij de nevendienst,
bij mensen thuis.
Amen.*

We zingen met de kinderen: 'Jezus zegt, dat Hij hier van ons verwacht'

*1. Jezus zegt, dat Hij hier van ons verwacht,
dat wij zijn als kaarsjes, brandend in de nacht.
En Hij wenst, dat ieder tot zijn ere schijn',
jij in jouw klein hoekje en ik in 't mijn!*

*2. Jezus zegt, dat Hij ieders kaarsje ziet,
of het helder licht geeft, of ook bijna niet.
Hij ziet uit de hemel of wij lichtjes zijn,
jij in jouw klein hoekje en ik in 't mijn!*

Gesprek met de kinderen

Er wordt op een gegeven moment licht gedeeld met een kaarsje aan het begin van iedere rij. Dat kaarsje geeft je steeds door tot aan het einde van de rij. Bij de uitgang krijgen de kerkgangers een waxinelichtje mee om licht te geven aan anderen op andere plekken.

Laatste keer sketch met Micha door Wout van Dijk.

Micha komt weer op. Hij stelt zich voor als een boodschapper van God. Welke boodschap hebben de kinderen van hem meegekregen? Micha vraagt de kinderen wat er zo speciaal is aan deze dag. Wat vieren ze eigenlijk? Als Micha ontdekt dat de geboorte van Jezus wordt gevierd, zegt hij: 'Maar dat is waar ik elke keer over verteld heb! Dat is' het bericht van het licht!' Micha heeft een kaarsje (lang wakekaarsje, zoals in de Paasnacht) vast. Hij vertelt dat het licht dat Jezus brengt ook doorgegeven mag worden. Door aandacht te hebben voor de mensen om je heen. Door te luisteren naar elkaar en te zorgen voor elkaar.

Micha loopt naar iemand in de kerk toe en geeft hem het lichtje aan het begin van een rij in het middenpad. Hij zegt: 'Dit lichtje geef ik aan jou. Om je te laten zien dat ik aan je denk. Jij mag dit lichtje ook weer doorgeven aan een ander en die geeft het ook weer door. Zo geven we samen licht!'

Micha kan ook nog andere kaarsjes geven. Eventueel kunnen de kinderen helpen. De kaarsjes kunnen aangestoken worden aan de Paaskaars.

Dat kaarsje geeft met steeds door tot aan het einde van de rij. Aan het einde van de rij wordt het kaarsje opgewacht door enkele hulpkrachten van nevendienst, kerkenraad of gewoon kerkgangers. Dan doven.

Het kinderkoor zingt: *'In het licht'*

Eerste Schriftlezing: Micha 5:1-4a (BGT) (Lector Menso Bosma)

5:1 De Heer zegt: 'Luister, Betlehem in Efrata. Jij bent één van de kleinste steden van Juda. Toch zal er uit Betlehem iemand komen die namens mij leider zal zijn van Israël. Hij zal afstammen van een heel oude familie.'

2 De Heer heeft de Israëlieten in de steek gelaten. Ze zijn in de macht van hun vijanden. Maar als de nieuwe leider geboren wordt, zal daar een eind aan komen. Dan mogen de Israëlieten die ver weg leven, terugkeren naar hun eigen land.

3 Als die nieuwe leider over het volk gaat regeren, zal hij goed voor de mensen zorgen. Hij zal kracht krijgen van de Heer, zijn God. Aan hem zullen de mensen zien hoe groot en machtig de Heer is.

Dan kunnen de mensen veilig leven. Want de nieuwe leider zal heersen over de hele wereld. 4 En hij zal vrede brengen.

Het kinderkoor zingt: *'Lied van de herders'*

Tweede Schriftlezing: Lucas 2:1-7 (BGT) (Lector Menso Bosma)

2 ¹In die tijd werd er een bevel van keizer Augustus bekendgemaakt. Hij wilde alle inwoners van het Romeinse rijk laten tellen. ²Het was de eerste keer dat dit gebeurde. Het was in de tijd dat Quirinius de provincie Syrië bestuurde. ³Iedereen moest geteld worden in de plaats waar zijn familie vandaan kwam. Daarom gingen alle mensen op reis.

⁴⁻⁵Ook Jozef moest op reis. Hij ging van Nazaret in Galilea naar Betlehem in Judea. Want hij kwam uit de familie van David, en David kwam uit Betlehem. Jozef ging samen met Maria naar Betlehem. Maria zou met Jozef gaan trouwen, en ze was zwanger.

⁶Toen Jozef en Maria in Betlehem waren, werd het kind geboren. ⁷Het was Maria's eerste kind, een jongen. Maria wikkelde hem in een doek, en legde hem in een voerbak voor de dieren. Want er was voor hen nergens plaats om te slapen.

We zingen: Lied 498:1 en 2

Derde Schriftlezing: Lucas 2:8-14 (BGT)) (Lector Menso Bosma)

⁸Die nacht waren er herders in de buurt van Betlehem. Ze pasten buiten op hun schapen.

⁹Opeens stond er een engel tussen de herders, en **het licht van God straalde om hen heen.** De herders werden bang. ¹⁰Maar de engel zei: 'Jullie hoeven niet bang te zijn, want ik breng jullie goed nieuws. Het hele volk zal daar blij mee zijn. ¹¹Vandaag is jullie redder geboren: Christus, de Heer. Hij is geboren in Betlehem, de stad van David. ¹²En zo kunnen jullie hem herkennen: het kind ligt in een voerbak en is in een doek gewikkeld.'

¹³En plotseling was er bij de engel een hele groep engelen. Ze eerden God en zeiden: ¹⁴'Alle eer aan God in de hemel. En vrede op aarde voor de mensen van wie God houdt.'

Het kinderkoor zingt: 'Goed nieuws'

Het licht wordt door de kinderen meegenomen naar de kindernevendienst

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Geef licht! O Heer, **geef licht! Als vraag.**

Wat werd er verlangd naar licht. In de spannende tijden van Micha. Politiek, economisch, militair – het was turbulent,

De maatschappij waarin Micha leeft, is een samenleving in grote crisis door de druk van een ophanden zijnde oorlog. De Assyriërs hebben het noordelijke tienstammenrijk Israël veroverd, en ook het zuidelijke tweestammenrijk staat onder grote druk van deze vijand. Hierop zijn twee reacties mogelijk: ongerechtigheid, die Micha om zich heen ziet, of bekering. Micha kiest voor dit laatste.

Hij waarschuwt zijn volksgenoten dat het met hen, net als met de onderdanen van het noordelijke rijk, slecht zal aflopen als ze zich niet bekeren tot de Heer en doorgaan met hun ongerechtigheid. Ongerechtigheid mag hier vrij letterlijk worden genomen: machtsmisbruik, vertrouwen op je eigen krachten, wantrouwen ten opzichte van anderen, corrupt bestuur, partijdige rechtspraak, oneerlijke handelspraktijken (gesjoemel met maten en gewichten) en sociale ongerechtigheid; het is ieder voor zich. De instituten van de vreedstijd - openbare orde, bestuur, handel en rechtspraak - bestaan nog, maar zijn door de oorlogsdreiging moreel volledig uitgehold. Dit loopt noodzakelijkerwijs slecht af, of er moet een volstrekt andere weg worden gekozen.

O God, geef licht in zulke dramatische omstandigheden.

Geef licht! O Heer, geef licht!

Ook in de tijd van Lucas is het donker. De wereld is hard. Lucas heeft het over een machtspoliticus: keizer Augustus, een dictator die zich als god laat vereren. En die zorgt voor

bezetting van het land. Altijd maar afhankelijk van vreemde heerschappij. Altijd maart hoge belastingen dankzij sluwe tollenaars als belastinginners.

O God, geef licht in zulke spannende omstandigheden.

Geef licht! O Heer, geef licht!

We vragen het voor in onze eigen dagen. Wat zou het geweldig zij als er licht komt in alle perikelen rond Pfas, in alle kwesties rond het klimaat. Licht voor boeren en bouwers. Licht in Syrië, waar opnieuw mensen vluchten voor geweld en oorlog. En het maar afwachten is of ze ergens een veilig heenkomen vinden. Licht bij de mensen die de laatste dagen werden neergestoken. Elke dag ergens wel eentje. Licht voor de mensen die ten onrechte beschuldigd zijn van fraude in de toeslagenaffaire. Met de meest afschuwelijke gevolgen. Licht voor een overheid die maar niet lukt vertrouwen te wekken van burgers. Licht bij mensen die haat zaaien en discrimineren openlijk en anoniem via de sociale media. Of zelfs gewoon met naam en toenaam. Licht voor de slachtoffers. Licht voor onze volksvertegenwoordigers die de grootste moeite hebben om te begrijpen wat er her en der leeft. En die niet durven om bij name te noemen wat anders moet, bang als ze zijn om stemmen te missen. Licht voor de mensen die onze hulpverleners dwarszitten en hun werken zwaar maken. Licht voor wie met hun kennis en ervaring dingen proberen te begrijpen en er adviezen over geven. Maar die we niet meer vertrouwen en voor gek uitmaken. Licht om mensen te vertrouwen en niet meteen af te maken. Licht voor al die situaties waar menskracht te kort komt – bij politie, in de zorg, in het onderwijs en zo nog meer. Licht voor wie dierbaren verloren aan de dood en dat met Kerst keihard ervaren. Licht voor wie zoekt naar een uitweg in ziekte en zeer, in wanhoop en vervreemding, in dementie en depressie.

O God, geef licht in onze turbulente tijden.

In de tijd van Micha werd er uitgekeken naar God, naar een nieuwe leider. Naar een herder. Eentje die vrede en recht kan brengen. Die laat zien, dat God liefdevol is voor mensen. De nieuwe koning zal er niet meer voor zijn eigen belang zitten, maar zich kunnen wegcijferen voor zijn volk, zoals een goede herder zich inzet voor zijn schapen. De nieuwe leider is er eentje die niet zichzelf, maar zijn volk in het licht zet. Dat is wanneer Jeruzalem door God zelf wordt bevrijd. Dan zal ten zuiden van Jeruzalem in het land van de kleinste stam Benjamin een nieuwe koning opstaan. Daarna zullen alle overgebleven getrouwen uit de ballingschap terugkeren. De koning van deze naoorlogse vreedstijd zal er een zijn die in alles tegenovergesteld is aan de koningen in de crisis waarin Micha en zijn gehoor leven.

In de tijd van Lucas en de andere evangelisten komen die oude woorden weer tot leven. Ook nu kijkt men uit naar een nieuwe leider. Eentje die licht brengt. Eentje die ingaat tegen de kracht en de macht van Augustus.

Uitgerekend in deze wereld begint Kerst. De goddelijke Augustus heeft het nakijken. Maria baart haar kind. De nachtploeg van de herders wordt door een helder licht beschenen. De glans en glorie van God zet de herders in het volle licht.

Kerst begint in het donker van de nacht. In het donker van onze wereld, van onze levens. Van mensen die de speelbal zijn van een grillige politiek, die nergens welkom zijn, die niet geteld worden, die uitgeblust zijn, falen, mislukken ...

In deze wereld komt God. Niet als 'de verhevene', à la keizer Augustus, maar als redder. Als kwetsbaar kind van een moeder die nergens welkom is. Als licht der wereld dat weggezette herders in het volle licht zet en hun leven glans geeft. Lucas 2: *9*Opeens stond er een engel tussen de herders, en het licht van God straalde om hen heen.

De macht van het kleine is waar het om gaat. Het kind waar Micha over spreekt. Het kind waar Gabriel over spreekt. Een kind als de macht van God die grote dingen doet voor de

mensenwereld. En beide kinderen worden geboren in de kleine stad. In het nietige Bethlehem. Is dat nu een stad van wereldbetekenis? Nee, in de ogen van mensen niet. Maar in de ogen van God wél. Al ben je klein – er gebeurt wél wat! Onbeduidend, nietig, klein – klopt allemaal. Maar je telt mee! Je wordt super belangrijk! God zoekt het kind van betekenis niet in de grote stad, maar in het kleine gat. Hij kiest geen hooggeplaatste leider uit de hofknie van Jeruzalem, maar een piepklein kind uit een piepklein dorpje.

Het kind in de kribbe, Jezus Christus, is klein en kwetsbaar. Maar dat kind brengt vrede en vrijheid wereldwijd. Dat kind brengt ons terecht.

Grootheid doet er bij God niet toe. Het gaat niet om macht of uiterlijk vertoon. Onbeduidende plaatsen of mensen die wij niet op waarde schatten, kunnen een grote rol spelen in de geschiedenis van God met mensen. Het kleine doet er toe. Het kleine wordt gezien. Wat mensen over het hoofd zien wordt door God naar voren gehaald en in het licht gezet. Wat op het eerste gezicht onbeduidend lijkt, kan iets groots voortbrengen.

Het nietige Bethlehem brengt een herder voort. En het is er eentje die het niet te doen is om de wol, maar om de schapen zelf! Jezus ziet werkelijk om naar de mensen. Hij zorgt voor ons. Neemt angst weg. Haalt ons op uit de diepte. Trekt ons erbij. Draagt ons er door heen.

Geef licht! O Heer, geef licht! Met het kleine kind in de kribbe wordt duidelijk: Het licht van God straalt om ons heen. Het licht wordt ons geschonken. We krijgen het. God heeft het licht gegeven.

En dan komt die andere kant naar voren. **Geef licht. Nu als opdracht**, als uitdaging. Geef licht in de wereld om je heen!

Geef het licht door. Geef het weg. Weerspiegel het. Reflecteer het. Wat wij hebben gezien, gekregen – laten we dat doorgeven. Delen. We hebben tal van goede woorden en gebaren meegekregen. Liefde en genegenheid. Een zonnestraal op een moeilijk moment. Er is - God zij dank! – altijd licht. We mogen in het licht lopen en leven. Er zijn altijd op z'n minst lichtpuntjes. De herders gaan op pad en vertellen van het licht dat ze hebben gezien. En iedereen is verbaasd. Maria bewaart het om door te geven.

Vandaag vieren we dat het licht is. Door de geboorte van Jezus zien we het lichter worden in de wereld. Dit hoopvolle licht kan en mag doorgegeven worden. Door de ander te zien, naar de ander te luisteren en te helpen. Door elkaar in het licht te zetten!

Geef licht! O Heer, geef licht!
Geef het licht door. Geef het weg.

*God van ons licht,
geef ons het licht van uw aanwezigheid
dat elke duisternis verjaagt,
en onze angsten overbodig maakt.*

*God van ons licht,
sta op in ons denken en doen,
dat wij mensen van licht en hoop,
metgezel voor elkaar mogen zijn.
zodat we licht geven.*

Amen.

Meditatief moment: Het vocaal kwartet zingt: 'A virgin most pure'

<p>1. A virgin most pure, as the Prophets do tell, Hath brought forth a baby, as it hath befell, To be our Redeemer from death, hell and sin, Which Adam's transgression had wrapped us in. Refrain Aye, and therefore be you merry, Rejoice and be merry, Set sorrow aside; Christ Jesus our Savior was born on this tide.</p> <p>2. At Bethlehem Jewry a City there was Where Joseph and Mary together did pass, And there to be taxed, with many one more, For Cesar commanded the same should be so. Refrain</p> <p>3. But, when they had entered the city so fair A number of people so mighty was there, That Joseph and Mary, whose substance was small, Could get in the Inn there no lodging at all. Refrain</p> <p>4. Then were they constrained in a stable to lye, Where horses and asses they us'd for to tie; Their lodging so simple they held it no scorn, But against the next morning our Saviour was born. Refrain</p>	<p>1. De meest zuivere maagd, zoals de profeten zeggen, heeft een baby voortgebracht, zoals haar is overkomen, om onze Verlosser te zijn van dood, hel en zonde, waarin Adam's overtreding ons had meegenomen.</p> <p>Refrein: Ja, en wees daarom vrolijk, verheug je en wees vrolijk, zet verdriet opzij; Christus Jezus, onze Heiland, werd in deze tijd geboren.</p> <p>2. In het Joodse Bethlehem was de stad waar Jozef en Maria samen zijn voorbijgegaan. Daar moet worden geteld, met nog vele anderen. Want de keizer beval voor hen hetzelfde. Refrein: ...</p> <p>3. Maar, toen ze de stad zo oprecht waren binnengekomen, was er zo'n groot aantal machtige mensen, dat Jozef en Maria, die maar klein waren, daar in de herberg helemaal geen onderdak konden krijgen. Refrein: ...</p> <p>4. Toen werden ze gedwongen in een stal te liggen, waar men gewoon was paarden en ezels te binden; hun verblijf was zo eenvoudig dat ze het niet minachten, maar tegen de volgende ochtend werd onze Heiland geboren. Refrein: ...</p>
---	---

We zingen: Lied 503:1, 2 en 4

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Het kinderkoor zingt: *'Maria's liedje'*

Het kinderkoor zingt: *'God zal met ons zijn'*

DIENST VAN HET ANTWOORD

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

Dankgebed

Voorbede

(Vurige wens)

We bidden dat er licht mag zijn:

licht in onze ogen:

dat we elkaar zullen zien zo goed als nieuw,

licht in onze harten:

dat we ruimte scheppen, plaats maken voor velen,

licht in onze gedachten:

dat we komen tot nadenken en eerlijke besluiten,

licht in onze huizen:

dat er vriendschap en gastvrijheid zullen heersen,

licht in onze omgang:

dat we te zien zijn, niet verborgen voor elkaar,

licht op onze wegen:
dat we niet dwalen en elkaar tot doolhof zijn,

licht in alle uithoeken:
dat we nergens het kleine vergeten, verdonkeremanen,

licht in kerken overal:
om elkaar bij te lichten, elkaar toe te schijnen met geloof in Hem
die eens geroepen heeft: "Ik ben het licht van de wereld."

licht bij mensen die verdrietig zijn: Han en Joke, Caroline
(Jan van Opbergen)

Stil gebed

Onze Vader

Inzameling van de gaven onder orgelspel
Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Lied 481:2

Uitzending

Zegen:

(Kijk naar het kind in de stal)
*Kijk naar het kind in de kribbe.
Zie je hem ook in jezelf?
Die vraag stelt kerstmis ons.
Kijk naar het kind in de kribbe.
Maak zijn ogen tot jouw ogen,
opdat je naar mensen leert kijken zoals hij deed.
Maak zijn oren tot jouw oren,
opdat je kunt luisteren naar mensen zoals hij deed.
Maak zijn mond tot jouw mond,
opdat je, juist als hij, woorden van vrede kunt spreken.
Maak zijn handen tot jouw handen,
opdat je, juist als hij, een helpende hand kunt toesteken
aan allen die in het donker zitten.
Dan is hij ook in jou en door jou een licht in de duisternis.*

*De God van licht, zichtbaar geworden in het kind van Betlehem,
helpt ons zijn droom te bewaren in onszelf, in onze gemeenschap.
helpt ons zijn weg te gaan, vandaag en alle dagen.*

We zingen: Lied 431C

Het kinderkoor zingt: *'A la Berline postiljon'*

We wensen elkaar: *'Gezegend Kerstfeest!'*

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang

Bij de uitgang krijgen de kerkgangers een waxinelichtje mee om licht te geven aan anderen op andere plekken.

